

βωλίζω Ἡπ. (Χιμάρ.) Μῆλ. σβωλίζου Θράκ. (Μάδουτ.) Προπ. σβουλίζου Β.Τήν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος.

1) Θραύω τοὺς βῶλους τῶν χωμάτων τοῦ ἀγροῦ Ἡπ. (Χιμάρ.) Θράκ. (Μαδουτ.) Προπ. Β.Τήν.: Σβουλίζου τοὺς χουράφ' Μάδουτ. Β.Τήν. Συνών. βωλοκοπῶ, βωλοσέρονω 1, βωλοσυρίζω, βωλοτσακίζω, σβαρνίζω

β) Ἰσοπεδώνω τὸ χωμάτινον δάπεδον τῆς οἰκίας Μῆλ. 2) Ἀροτριῶ, ὀργάνω τὸν ἀγρὸν διὰ δευτέραν φοράν Ἡπ. (Χιμάρ.) Θράκ. (Μάδουτ.)

βώλισμα τό, Μῆλ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλίζω.

Ἰσοπέδωσις τοῦ χωματίνου δαπέδου τῆς οἰκίας.

βωλίτης ὁ, Θράκ. (Σιρέντζ. Στράντζ.) Κύθν. Νάξ. (Ἐγκαρ.) Σίκιν. Χίος—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. βωλίτ'ς Μύκ. βουλίτ'ς Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) βώλιτας Σέρφ. Σίφν.

Τὸ μεταγν. οὐσ. βωλίτης.

1) Εἶδος μύκητος ἐδωδίμου (boletus) τῆς τάξεως τῶν μυκήτων (fungi), βολέτος ὁ ἐδωδίμος (boletus edulus) Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) Θράκ. (Σιρέντζ. Στράντζ.) Κύθν. Σέρφ. Σίκιν. Σίφν. Χίος—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. 2) Ὁ ἀνθοφόρος καυλὸς τοῦ κρομμύου, ὁ περιέχων τὸν σπόρον Νάξ. (Ἐγκαρ.)

[* *]

βωλογυρίζω Λεξ. Πρω.Δημητρ. βωλοῦρίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. γυρίζω.

Ἀνασκάπτων βαθέως ἀντιστρέφω καὶ διαλύω τοὺς ὄγκους τοῦ χώματος κατὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐδάφους ἐνθ' ἄν.: *Μιὰ βρασὰ ποτιστικὸ δμάκηκα καὶ βωλοῦρισα σήμερα.* Ἀπύρανθ.

βωλογύρισμα τό, Λεξ. Πρω.Δημητρ. βωλοῦρισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλογυρίζω.

Ἡ ἀναστροφή ὄγκων χώματος κατὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ.

βωλοδαρμὸς ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βουλونδαρμὸς Εὐβ. (Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοδέρονω.

Βωλοδάριμο, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: *Ἦ' τοῦ βουλونδαρμὸ οὔλ' νύχτα οὔτι προσκέφαλον οὔτι σκέπασμα δὲ μέν' ἔς τ' θέσι τ' Ἀκρ.*

βωλοδαρσίδι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλοδάριμο καὶ τῆς καταλ. -ίδι.

Φθορὰ ἔνεκα μετακινήσεως: *Ἦφαι κι ὁ μπουφὲς βωλοδαρσίδι ὥσπου νὰ ῥθ' ἀ τὴ χώρα (ἀ=ἀπό).*

βωλοδάριμο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)—ΣΜυριβήλ. Ζωή ἐν τάφ. 290—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοδέρονω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. Γ'Χατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7(1910/11) 12 κέξ

Κακουχία, τάλαιπωρία, δεινοπάθησις ἐνθ' ἄν.: *Τοῦ βωλοδαρσιμάτου τοῦ χτεσινού εἶναι κ' εἶς' ἀκόμα κουρασμένος Ἀπύρανθ. Δὲν εἶναι δὰ γὰ νὰ βαστάξῃ πολὺ αὐτὸ τὸ βωλοδάριμο ΣΜυριβήλ. ἐνθ' ἄν. Τὸ βωλοδάριμό τους ἄρχισε ἀπὸταν ἀπόμεναν ὀρφανὰ Λεξ. Δημητρ. Συνών. βωλοδαρμός.*

βωλοδέρονω πολλαχ. βωλοδέρον Εὐβ. (Κουρ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) βουλونδέρον βόρ. ἰδιώμ. γωλοδέρον Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. δέρονω.

Βασανίζω, τάλαιπωρῶ ἐνθ' ἄν.: *Τὸν βουλونδέρν' ἡ φτώχεια.* Εὐβ. Ἀκρ. Καὶ ἀμετβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. βασανίζομαι, τάλαιπωροῦμαι ἐνθ' ἄν.: *Βωλοδέρονω ὅλη τὴν ἡμέρα γὰ νὰ 'κονομήσω τὸ ψωμί πολλαχ'.* Ἐβωλόδερα μ' αὐτὸ τὸ παιδί Χίος Ὀλημερὶς βωλοδέρομαι καὶ τίποτα δὲν κάνω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ὀληνυχτὶς τῇ νύχτας βωλοδέρνει ὁ νοῦς μέσ' ἔς τὴ γεφαλὴ μου αὐτόθι.

βωλοκόβω ἀμάρτ. σβωλοκόβω Πελοπ. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) ἀσβωλοκόβω Πελοπ. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. κόβω.

Θραύων διαλύω τοὺς βῶλους τῆς γῆς μετὰ τὴν ἄροσιν τοῦ ἀγροῦ. Συνών. βωλοκοπανίζω.

βωλοκοπανίζω ἀμάρτ. σβωλοκοπανίζω Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. κοπανίζω.

Βωλοκόβω, ὁ ἰδ.

βωλοκοπάνισμα τό, ἀμάρτ. σβωλοκοπάνισμα Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοκοπανίζω.

Βωλοκόπημα, ὁ ἰδ.

βωλοκόπημα τό, πολλαχ. βουλونκόπ'μα ἑνιαχ. βόρ. ἰδιώμ. βωλοκόπισμα Ἡπ. (Χουλιαρ.) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοκοπῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπ. βωλοκόπισμα κατὰ παρετυμ. πρὸς τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρημ. παραγόμενα. Πβ. ἀσβωλοκόπιστος, δι' ὁ ἰδ. ἀβωλοκόπητος.

Ἡ θραύσις τῶν βῶλων χώματος εἰς τὸν ἀροτριωθέντα ἀγρὸν ἐνθ' ἄν.: *Ὅταν ἡ γῆς εἶναι σφιχτή... τὸ χωράφι γίνεται ὅλο βῶλους, τότε μὲ ἐργαλεῖα κάνουμε τὸ βωλοκόπημα. Τὰ ἐργαλεῖα αὐτὰ χτυπώντας τοὺς σβῶλους τοὺς σκορπίζουνε, τοὺς θρυβουλιάζουνε μὲ τὴ μηχανικὴ τους ἐνέργεια Ν'Αναγνωστοπ. Τὰ ὄσπρια 32. Συνών. σβάρισμα.*

βωλοκόπι τό, Κάρπ. Χίος—ΓΒλαχογιάνν. ἐν Νουμᾷ 53,2—Λεξ. Πόππλετ. Περιδ. Βυζ. Μπριγκ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 295 Πρω.Δημητρ. βουλونκόπ' Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλοκόπος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Σιδηροῦν γεωργικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου συντρίβουν τοὺς βῶλους τοῦ χώματος μετὰ τὴν ἄροσιν τοῦ ἀγροῦ ἐνθ' ἄν.: *Ἐξεψε γοργὰ τὸ βωλοκόπι καὶ πάτησε καλὰ τὸ χῶμα ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν. Συνών. βωλοκόπος 2, βωλοκόφτης, βωλόσυρος 1, βωλοτρίφτης, σβάρινα.*

βωλοκόπος ὁ, Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Πάρ. Σίφν.—Λεξ. Περιδ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. βουλونκόπος Θράκ. (Αἶν.) σβωλοκόπος Πελοπ. (Λακων.) σβουλκόπος Εὐβ. (Αὐλωνάρι.) βουλونκόπα ἡ Σάμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βωλοκόπος.

1) Ὁ ἐργάτης ὁ παρακολουθῶν τὸν ἀροτριῶντα γεωργὸν καὶ συντρίβων τοὺς βῶλους τοῦ χώματος εἰς τὸν καλλιεργούμενον ἀγρὸν Εὐβ. (Αὐλωνάρι.) Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Πάρ. Πελοπ. (Λακων.) Σάμ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχαία 2) Βωλοκόπι, ὁ ἰδ., Θράκ. (Αἶν.) Κρήτ. Σίφν.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Περιδ. Πρω.Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχαία.

βωλοκοπῶ Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. Λέρ. Πάρ. Πελοπ. (Καλάμ.) Πόντ. (Ὁφ.) Σίφν. Χίος—Λεξ. Περιδ.

Βυζ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 297 Πρω.Δημητρ. βωλοκοπάω Εὐβ. (Αἰδηψ.) σβωλοκοπῶ Τήν. σβωλοκοπάω Πελοπν. (Βασαρ. Οἶν.) σβουλοκοπάω Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)
Τὸ ἀρχ. βωλοκοπῶ.

Βωλίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Νὰ ῥθῆς νὰ πάμε 'ς τὸ ζευγάρι νὰ μοῦ βωλοκοπῆς Κρήτ. Ἐβωλοκόπεσα τὸ χωράφ' Πόντ. (᾽Οφ.) Νοικοκυρὰ 'ς τὰ χῶματα ποῦ σκλάβα σβωλοκοπάει, ποῖος ξέρει πόσα χρόνια Πελοπν. (Βασαρ.) Αὐτὸ τὸ χωράφι, ἂν δὲν βωλοκοπηθῇ, δὲν θὰ κάμῃ τίποτα Εὐβ. (Αἰδηψ.) Τὸ χωράφι εἶναι βωλοκοπημένο Σίφν. Συνών. βωλοσέρνω, σβαρνίζω.

βωλοκόφτης ὁ, ἀμάρτ. σβωλοκόφτρα ἡ, Πελοπν. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) ἀσβωλοκόφτρα Πελοπν. (Λακων.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ κόφτης.
Βωλοκόπι, ὁ ἰδ.

βωλοκυλῶ ἀμάρτ. βωλοκυλῶ Κρήτ.
Ἐκ. τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. κυλῶ.
Κυλίω τινὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς βῶλον.

βωλοποτίζω ἀμάρτ. σβωλοποτίζω Ἡπ. (Κούρεντ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. ποτίζω.
Ἐμποτίζω τοὺς βῶλους τοῦ χῶματος τοῦ ἀγροῦ διὰ νὰ διαλυθοῦν.

βωλοπότισμα τό, ἀμάρτ. σβωλοπότισμα Ἡπ. (Κούρεντ.)
Ἐκ τοῦ ρ. βωλοποτίζω.
Ἡ ἐμπότισις τῶν βῶλων τοῦ χῶματος τοῦ ἀγροῦ, ἵνα εὐκολυνθῇ ἡ διάλυσίς των.

βωλόπουλλο τό, ἀμάρτ. σβουλότ'λλο Θράκ. (Σάκκ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλο, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.
Μικρὸς βῶλος χῶματος.

βῶλος ὁ, σύννηθ. βῶνος Νάξ. (Βόθρ.) σβῶλος Εὐβ. (᾽Ορ.) Ἡπ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Γέρμ. Καλάβρυτ. Λακων. Μάν. Μεσσ. Τρίκκ.) Τήν. σβῶλους Εὐβ. (᾽Ακρ. Στρόπον. Ψαχν.) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θάσ. (Θεολόγ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ.) Προπ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) σβουλόλος Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κουρ.) σβῶλε Τσακων. ζιβῶλε Τσακων. βούλα ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ.) γούλα Καβαρ. (Μπόβ.)
Τὸ ἀρχ. οὐσ. βῶλος. Ὁ τύπ. τοῦ θηλ. βῶλο κατὰ τὸ ἀρχ. βῶλος ἡ, περὶ οὗ ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,96, ὁ δὲ τύπ. σβῶλος ἐκ τῆς αἰτ. πληθ. τοὺς βῶλους. Τὸ Τσακων. ζιβῶλε ἐκ τοῦ σβῶλος - σβῶλε δι' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγου.

1) Ὁγκος χῶματος τῆς γῆς ἀποσπώμενος τοῦ ἀγροῦ κατὰ τὴν ἄροσιν σύννηθ.: Σπάω τοὺς βῶλους. Εἶναι ὅλο βῶλοι τὸ χωράφι, χρειάζονται σπάσιμο σύννηθ. Τὸ χῶμα ἐν ζιβῶλοι ζιβῶλοι, ὃ θὰ θνυτρούῃ ὁ καρπὸ (τὸ χῶμα εἶναι βῶλοι βῶλοι, δὲν θὰ φυτρώσῃ τὸ σιτάρι) Τσακων. Ἀρπαξ' ἔνα σβῶλον π' καταῇ κί τ' τοῦ γουπά'σι 'ς τὰ μοῦτρα, παρὰ λίγου νὰ δούν στραβῶς' Εὐβ. (᾽Ακρ.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 2) Τμήμα γῆς ἔχον καλλιεργημένους ἀγροὺς Καλαβρ. (Μπόβ.)

βωλόσερμα τό, ἀμάρτ. βωλόσερμα Κάρπ.
Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσέρνω, παρ' ὃ καὶ βωλοσύρνω, δι' ὃ ἰδ. βωλοσέρνω.
Ἡ ἐπαναληπτικὴ ὀργωσις τῆς γῆς. Συνών. διβωλιά, καλλουργιά.

βωλοσερματξά ἡ, ἀμάρτ. βωλοσερματξά Κρήτ. Σητ.) βωλοσερματὲ Δ.Κρήτ. βωλοσερμαδὲ Δ.Κρήτ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσερμα.

1) Τὸ πέρασμα, ἡ γραμμὴ τοῦ βωλοσύρου Κρήτ. (Σητ.) Συνών. βωλοσυρξά. 2) Τὰ ἴχνη τὰ ὁποῖα ἀφίνει ἐπὶ τῆς γῆς συρόμενόν τι ἀντικείμενον Κρήτ. (Σητ.): Φαίνεται ἡ βωλοσερματξά του Σητ. || Παροιμ. Τὸν ὄφι θωρεῖ καὶ τὴν βωλοσερματὲ δὸν γυρεύγει (ἐπὶ τῶν ἐχόντων εἰς χεῖρας των τὸν αὐτουργὸν μιᾶς πράξεως καὶ ἀναζητούντων τὰ ἴχνη αὐτοῦ) Δ.Κρήτ.

βωλοσέρνω Ἰκαρ. Κρήτ. Κύθηρ. Μῆλ. — ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 67 βωλοσύρω Κρήτ. βωλοσύρνω Κάρπ. Α.Κρήτ. (Βιάνν. Σητ.) Κύπρ. Μῆλ. βουλοσέρνω Εὐβ. (Κάρυστ.) βουλοσύρνω Θράκ. (Αἶν.) Λήμν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σέρνω, παρ' ὃ καὶ σύρω.
1) Βωλίζω 1, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Κάρυστ.) Θράκ. (Αἶν.) Κάρπ. Κρήτ. (Βιάνν. Σητ.) Κύπρ. Λήμν. Μῆλ.: Βουλοσέρνω τὸ χωράφι νὰ βαστάξ' ἀνάδοσι (ἀνάδοσι = ἡ ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενη ὑγρασία) Κάρπ. || Ἄσμ.:
Τὴ γουζουλή σου κεφαλὴ φασούλια δὰ τὴ σπείρω
νὰ βάλλω τὸ βωλόσυρο νὰ τήνε βωλοσύρω

Κρήτ. 2) Σύρω τινὰ ὑπτίον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔλκω τι Ἰκαρ. Κρήτ. Κύθηρ. — ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν.: Ἀφῆσ' τὸ βούτι, γὰ θὰ σὲ βωλοσύρῃ Κύθηρ. Θὰ σ' ἀρπάξω νὰ σὲ βωλοσύρω αὐτόθ. Πᾶρε κειανὰ τὰ ξύλα, βωλόσυρέ τα νὰ τὰ πᾶς 'ς τὸ σπῖτι Α.Κρήτ. Ἀναμάζωξε τὴ ζώνη σου νὰ μὴ τὴ βωλοσέρνης Κρήτ. || Φρ. βωλοσέρνω τὴ ζώνη μου (ἐπιδιώκω ἔριδα μετὰ τινος) Ἰκαρ. Κρήτ. || Ποίημ.
Τὸν Πατριάρχη πᾶνουνε καὶ τότε τυραννοῦνε,
καὶ τὸν ἐβωλοσέρνανε 'ς τῆς Πόλις τὰ σοκάκια

ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν. Καὶ ἀμετβ. καθίζω ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ σύρομαι μὲ τὰ ὀπίσθια Α.Κρήτ.: Ὅντε μαζώνω ἐλαίς, ὅλη τὴν ὥρα βωλοσύρομαι αὐτόθ. βωλοσύρνει τὸ φιστάνι σου χαμαί, μόν' ἀνεμάζωξέ το αὐτόθ. Συνών. κολοσέρνω.

βωλοσήκωμα τό, Χίος — Λεξ. Βλαστ. 297 Δημητρ.
Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσηκῶνω.

Ἡ ἐκσκαφὴ κατὰ τὸ θέρος, διὰ τῆς ὁποίας σηκώνεται τὸ χῶμα τῆς γῆς εἰς μεγάλους βῶλους ἐνθ' ἄν.: Φέτος τὸ σιτάρι μου πέτυχε, ἔκαμα τὸ χωράφι βωλοσήκωμα, κ' ὕστερα τὸ πέρασα δὐὸ ἀλέτρη Χίος 'Σ τὸ βωλοσήκωμα ἤμουνα καὶ ἐκουράστηκα αὐτόθ. Τὸ χωράφι θέλει βωλοσήκωμα Λεξ. Δημητρ. || Φρ. Εἶναι σὰν βωλοσήκωμα (ἐπὶ ἀνθρώπων εὐτραφεστάτων) Χίος Συνών. σκάψιμο, τσάπισμα.

βωλοσηκῶνω Χίος — ΓΨυχάρ. Ταξιδ³ 149 — Λεξ. Βλαστ. 296 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σηκῶνω.
Σκάπτω κατὰ τὸ θέρος τὴν γῆν χωρὶς νὰ θραύω τοὺς βῶλους τοῦ χῶματος ἐνθ' ἄν.: Ἐξέρω πῶς κάποτες μᾶς καταφρονοῦνε ἐμᾶς ἢ ποῦ βωλοσηκῶνομε ἢ ποῦ κάνουμε τὸν ἔμπορο ΓΨυχάρ. ἐνθ' ἄν.

βωλοσκεπάζω Κρήτ. (Βιάνν.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σκεπάζω.
Σκεπάζω μὲ βῶλους χῶματος: Βωλοσκεπάζει τὸ σαρμένο.

βωλοσυρξά ἡ, ἀμάρτ. βωλοσυρξά Κρήτ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσυρος.
Βωλοσερματξά 1, ὁ ἰδ.

